

ДО ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ
№ 13-06-2014
13-06-2014

Р. 13. 06. 2014 г.
Не КИД.

15

ДО ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

ДОКЛАД

от Карамфила Ранкова Тодорова, съдия в Софийски градски съд,
командирана в Софийски апелативен съд.

Със Заповед № 95-20-026 от 27.05.2014г. на ВСС, бях командирована за по – нататъшно участие в проверка по Фаза 3 на Република Естония от мониторинга на Работната група за борба с подкупването на чужди длъжностни лица към Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) за периода 01.06.2014г. – 07.06.2014г. в гр. Париж, Франция.

Докладът от Фаза 3 на проверката на Естония от Работната група за борба с корупцията на чужди длъжностни лица оценява и прави препоръки върху приложението на Конвенцията за борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международните търговски сделки (за краткост – „Конвенцията”) и свързаните инструменти.

Докладът и неговите препоръки отразяват констатации от експерти от Полша и България и е приет на среща на Работната група за борба с корупцията на чужди длъжностни лица („Работната група”) към Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) на 06.06.2014г. Докладът се основава на данни, предоставени от естонските власти , както и на данни, събрани по време на работно посещение на експерти – оценители от България и Полша в Талин, Естония в периода 21 -23.01.2014г., на което бяха проведени срещи с представители на публичната власт, на частния сектор и неправителствени организации от Естония.

Приемането на доклада се предшества от две подготвителни срещи между експертите оценители, представители на Секретариата на Работната група към ОИСР и представители на Естония. На срещите бяха дадени насоки за съгласуване на позициите на оценители и представителите на Естония, и четенията на проекта за доклад от Работната група за борба с подкупването на чужди длъжностни лица към ОИСР.

Посочи се, че в естонския парламент е внесен законопроект предвиждащ съществени промени в НПК относно сроковете на разследване, които се лимитират, изискванията за наказуемостта на деянията, за които ще се допускат специални разузнавателни средства, както и правото на прокурора да протестира присъди, което се отрази в доклада.

Този законопроект доведе до изразяване на опасения от страна на оценителите и Секретариата на Работната група, че възможностите за

разследване на естонските власти и правомощията на прокурора ще бъдат сериозно подкопани, и така ще се отразят на преследването на подкупа на чуждо длъжностно лице.

На 03.06.2014г. се проведе първото четене на проекта на доклада, което премина безпроблемно като се направиха някои редакционни уточнения. Четенето на доклада се предхождаше от кратки презентации на оценителите от Полша и България по всички основни въпроси - предмет на разглеждане. Отражиха се положителните стъпки предприети от Естония, както и наличните все още слабости. Беше отразено, че формулирането на престъплението подкуп съгласно естонското законодателство е в съответствие с изискванията на Конвенцията за борба с подкупването на чуждестранни длъжностни лица на ОИСР. Положителна оценка получи законопроектът за изменение на НК, който към настоящия момент се намира в естонския парламент. Измененията предвиждат да се премахне разликата в престъпленията подкупване на длъжностно лице в зависимост от това дали целта е да извърши правомерно или неправомерно действие, както и да се заличи наказанието „принудително прекратяване на юридическо лице“, доколкото то не е достатъчно възпиращо. Законопроектът увеличава размера на наказанието лишаване от свобода за престъплението уреждане на подкуп, което ще позволи използването на специални разузнавателни средства.

Редакционните уточнения на проекта на доклада бяха израз на съжалението на оценителите от факта, че Естония няма разследвани случаи на подкуп на чужди длъжностни лица. Бяха внесени допълнения към ролята на Плана за действие към Националната стратегия за борба с корупцията на Естония, в който документ е отразен и проблемът с чуждестранната корупция. Направи се уточнение, че Естония няма да разчита на чуждо законодателство като единствен източник при определяне на качеството на „длъжностно лице“ на адресата на корупционните действия. Формулира се и препоръка към Естония да засили обучението на компетентните органи по специфични въпроси засягащи чуждестранната корупция.

От представители на САЩ се повдигна въпросът за мястото на споразумението в съдебната практика на Естония. Сподели се, че в използването на споразумението няма нищо укорително. На възражението се отговори, че споразуменията в Естония съставляват значителна част от делата, а същевременно липсват ръководство и критерии за условията, при които те се постигат. Впоследствие се уточни, че всички споразумения се публикуват, съответно техните условия стават известни на обществото. Постигна се съгласие да отпадне формулировката за това, че споразуменията се прилагат прекомерно.

На втората подготвителна среща отново бяха обсъдени проекта на доклада за Естония, проектите на препоръки, резюме и съобщение за

пресата. Участниците в срещата бяха оценители от Полша, България, представители на Естония и представители на Секретариата. Постигна се съгласие по последни редакционни уточнения. Така например, по отношение на споразуменията беше отразено, че те съставляват не определен процент (в проекта – 50%) от диференцираните процедури, а съставляват голяма част от тези процедури. Срещата приключи само с участието на представителите на Полша, България и Секретариата.

На 05.06.2014г. се проведе второто четене на доклада в Работната група, което също премина безпроблемно. Отражиха се последни редакционни уточнения, след което Работната група прие доклада и другите придружаващи го документи.

Следва публикуване на доклада на интернет страницата на ОИСР, както и официално съобщение за пресата.

Като обобщение от приетия доклад може да се посочи, че Работната група за борба с подкупването на чужди длъжностни лица приветства усилията на Естония за приложение на Конвенцията, но е загрижена от липсата на практически случаи на разследване на подкуп на чужди длъжностни лица. В Естония е имало два случая на твърдения за подкуп на чуждо длъжностно лице. Единият е приключил с разследване в друга държава, а вторият - с липса на по – нататъшни действия по разследване поради отсъствие на достатъчно конкретни данни. Прави се препоръка Естония да осигури пълно и ефективно разследване на твърдения за подкупи на чуждо длъжностно лице като се събират данни от различни източници, вкл. и от чуждестранни власти. Изразяват се и опасения от липсата на достатъчна осведоменост сред естонските власти както и частния сектор. Смята се, че това може да се отрази негативно на надлежното установяване и сигнализиране за престъплението. Счита се, че Естония би следвало да вземе мерки за подобряване на информираността на съответните лица, така че да разпознават случаите на евентуални такива престъпления. В тази връзка Естония се насърчава да провежда повече обучения и по - специално на представителите на правоприлагащите органи, които заемат централно място в преследването на подкупа на чуждо длъжностно лице. Също така се правят препоръки Естония да подобри режима за търсене на отговорност на юридическите лица, който да е независим от разследването на виновно физическо лице.

Докладът отразява и някои положителни стъпки на Естония като приемането на Антикорупционния закон от 2012г. осигуряващ защита на лицата подаващи сигнали за случаи на корупция. Докладът посочва, че Естония е въвела съответните промени и допълнения в законодателството си , така че то до голяма степен да отговаря на изискванията на Конвенцията. Отбелязва, че Естония разполага с ефективни механизми за изпълнение на молби за международна правна помощ и е въвела ефективно законодателство срещу прането на пари. Не на последно място

докладът отбелязва, че Естония полага усилия да приобщи и частния сектор към тези процеси.

Докладът съдържа и препоръки разделени на две групи - относно осигуряване на ефективно разследване, преследване и наказване на подкупа на чуждо длъжностно лице и осигуряване на ефективна превенция и установяване на подкупа на чуждо длъжностно лице,

Някои от най – важните препоръки, които се отправят към Естония са:

- Да осигури надлежно ръководство за компетентните власти върху разликата между уреждане на подкуп и подбудителство и помагачество към подкуп и как следва да се квалифицират отделните случаи.

- Да осигури надлежно ръководство за критериите, които следва да се съобразяват при сключване на споразумение и степента на смекчаване на наказанието, така че да се гарантира, че споразумението не би затруднило ефективното приложение на режима на подкупа на чуждо длъжностно лице.

- Да предприеме стъпки чрез изясняване на съществуващите процедури и законодателство така че да осигури на практика, че преследването на физическо лице не би се явило условие за преследването и на юридическото лице въввлечено в подкуп на чуждо длъжностно лице

- Да предприеме стъпки като издаде ръководство и провежда обучение, така че до осигури, че правоприлагащите органи обичайно ще съобразяват конфискацията в случаите на разглеждане на дела за подкуп на чуждо длъжностно лице

- Да поддържа пълна статистика на санкциите и конфискациите налагани върху физически и юридически лица в случаите на подкуп на чуждо длъжностно лице

- Да предприеме мерки да подобри осведомеността на счетоводители и одитори относно подкупа на чуждо длъжностно лице както и да насърчи провеждането на специфични обучения на представителите на тези професии

- Да насърчи сред компаниите опериращи на чужди пазари, вкл. и малките и средни предприятия, да приемат мерки за ефективен вътрешен контрол, етични правила и правила за съответствие със законодателството насочени към това да предотвратят и спомогнат за установяване на случаите на подкуп на чуждо длъжностно лице.

- Да се повиши информираността и обучението на данъчните органи върху установяването и сигнализирането на случаи на подкуп на чуждо длъжностно лице

- Да осигури това всички държавни служители, които имат роля в установяването на случаи на подкуп на чуждо длъжностно лице, вкл. и задгранични представителства, да бъдат насърчени да сигнализират за

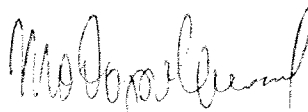
случаи на замесени в такъв подкуп естонско физическо или юридическо лице

- Да измени законодателството си или по друг начин да уреди ясно приложението на режима за защита на лицата подаващи сигнали и към частния сектор, така че тези лица да бъдат предпазени от дискриминационни и дисциплинарни мерки, когато са сигнализирали за случай на подкуп на чуждо длъжностно лице. Да повиши осведомеността на публичния и частен сектор относно защитата осигурена на такива лица в рамките на закона.

В съответствие с процедурните правила на проверката, след една година Естония следва да представи пред Работната група за борба с подкупването на чужди длъжностни лица устен доклад относно напредъка по изпълнението на някои препоръки, и след две години - писмен доклад върху изпълнението на всички препоръки.

Пълният текст на доклада от проверката по Фаза 3 на Естония е публикуван на сайта на ОИСР и може да бъде намерен на следния линк: <http://www.oecd.org/daf/anti-bribery/EstoniaPhase3ReportEN.pdf>

13.06.2014г.
София

Карамфила Годорова